

5. Мирзоев Г.Б. Юридическая защита предпринимательства в России. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 263 с.
6. Сапун В. А. Инструментальная теория права в юридической науке // Современное государство и право: Вопросы теории и истории. – Владивосток, 1992. – С. 16-22.
7. Сенников И. Е. Законный интерес как форма выражения правовых возможностей (дозволений) и объект судебно-правовой защиты // Государство и право. – 2001. – № 4. – С. 31-34.

Термус В.С.

студент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЛІКВІДАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗГІДНО ГОСПОДАРСЬКОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Підприємства створюються, функціонують і ліквідуються. Це – нормальний і закономірний процес ринкової економіки з її не прогнозованістю і певною імпульсивністю. Чинне законодавство України, як і закони минулих років, не закріплює нормативної дефініції терміну «ліквідація», визначаючи лише окремі сутнісні ознаки інституту ліквідації. Протягом останніх років у юридичній літературі інститут ліквідації розглядається не лише в контексті вирішення проблеми застосування чинних норм права, що регулюють процедуру ліквідації юридичних осіб, а й як предмет ґрунтовних теоретичних досліджень. Вагомий внесок в розробку теоретичних положень щодо ліквідації юридичних осіб зробили такі вчені-правники, як Т. Д. Айткулов, М. І. Брагінський, О. М. Вінник, В. К. Джуль, А. В. Коровайко, В. В. Мамутов, С. В. Мартишкін, О. А. Наумов, М. В. Телюкіна, В. С. Щербина та багато інших. На законодавчому рівні порядок ліквідації юридичної особи встановлено Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», ЗУ «Про акціонерні товариства», «Про господарські товариства» та іншими нормативно-правовими актами. М. В. Телюкіна, розглядаючи проблеми припинення діяльності юридичної особи, пропонує розрізняти залежно від наявності правонаступництва реорганізацію та ліквідацію [1].

Протягом тривалого часу, спираючись на світовий досвід застосування, механізм банкрутства в Україні намагались покращити. Але не дивлячись на весь прогресивний характер розвитку нового механізму він все ж таки не позбавлений недоліків, які були виявлені практикою його застосування. В сучасному механізмі ліквідації, можна виділити ряд чинників, що негативно впливають на її ефективність, серед них основними є: неврегульованість законодавства; порушення законодавства під час провадження у справах про банкрутство; непрозорість процедури оцінки та реалізації майна; штучне збільшення заборгованості; приховування майна або інформації про майно

підприємства; високий рівень корупції у судовій системі та в органах місцевої виконавчої влади, хабарництво, тощо.

Оскільки українське законодавство не закріплює за ліквідаційною комісією статусу юридичної особи, оскаржити рішення ліквідаційної комісії формально неможливо. Цю правову прогалину заповнило роз'яснення Вищого арбітражного суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із створенням, реорганізацією та ліквідацією підприємств» зі змінами від 17.12.2013 № 13. Згідно з положеннями цього документа, якщо кредитор вважає, що ліквідаційна комісія необґрунтовано відхилила його вимогу до підприємства, що ліквідується, то він має право до моменту виключення останнього з Державного реєстру України звернутися до нього з позовом [2]. Необхідно звернути увагу, що деякі нормативно-правові акти не достатньо чітко й повно унормовують порядок ліквідації юридичної особи, тому доцільним було б на практиці регламентувати таку процедуру в установчих документах підприємства. На практиці керівникам доцільно було б кожного разу перевіряти положення установчих документів своїх контрагентів щодо ліквідації.

Досить поширеною на практиці та проблемною є ситуація, коли рішення про примусову ліквідацію підприємства приймає господарський суд. Власник підприємства зазвичай ухиляється від проведення дій, спрямованих на виконання ліквідаційних процедур. Чинне законодавство не надає органам державної виконавчої служби повноважень діяти в якості та від імені ліквідаційної комісії та не передбачає можливості проведення ліквідації підприємства будь-яким іншим органом, крім ліквідаційної комісії. Слід зазначити, що новим для законодавства є обов'язок погоджувати з органом державної реєстрації призначення комісії з ліквідації юридичної особи (ліквідаційної комісії, ліквідатора тощо). Проте нормативними документами склад ліквідаційної комісії у разі добровільної ліквідації юридичної особи не регламентовано.

З дня призначення ліквідаційної комісії до неї переходять усі повноваження щодо управління справами юридичної особи, крім тих, які залишаються згідно з законодавством України за учасниками, наприклад затвердження ліквідаційного балансу. Слід зауважити, що ліквідаційна комісія не має статусу юридичної особи, а підприємство, що ліквідується, в період її роботи статусу юридичної особи не втрачає. Отже, дієздатність юридичної особи здійснюється через ліквідаційну комісію. Дії комісії розглядаються як дії самої юридичної особи. Комісія здійснює дії, у тому числі виступає в суді від імені юридичної особи і набуває безпосередньо для неї права і обов'язки.

При ліквідації підприємства обов'язковим є проведення інвентаризації. Також положення Господарського кодексу України та Закону України «Про господарські товариства» передбачають здійснення ліквідаційною комісією оцінки майна юридичної особи, що ліквідується [3]. Ліквідаційна комісія після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами складає проміжний ліквідаційний баланс, який містить відомості про склад майна юридичної особи, що ліквідується, перелік пред'явлених кредиторами вимог, а також про результати їх розгляду. Проміжний ліквідаційний баланс затверджується

учасниками юридичної особи або органом, який прийняв рішення про ліквідацію юридичної особи.

Після завершення розрахунків з кредиторами ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс, що затверджується учасниками юридичної особи або органом, який прийняв рішення про ліквідацію юридичної особи, а майно юридичної особи, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, передається її учасникам, якщо інше не встановлено установчими документами юридичної особи або законом. Останнім етапом ліквідаційного процесу є внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців про державну реєстрацію припинення юридичної особи, після здійснення всіх заходів ліквідаційного процесу юридична особа позбавляється статусу юридичної особи [4].

Отже, ліквідувати підприємство на практиці набагато складніше, ніж створити його. Ліквідаційна процедура вимагає дуже багато часу, час – то триває близько року і навіть більше, а також значних коштів. У цій роботі ми розглянули ряд найважливіших проблем, які наочно вказують, що процедура ліквідації підприємства потребує ще значного вдосконалення на законодавчому рівні.

Список використаних джерел:

1. Телюкіна М.В. Реорганизация как способ прекращения деятельности юридических лиц // Законодательство. – 2000. – № 1. – С. 28-38.
2. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із створенням, реорганізацією та ліквідацією підприємств» зі змінами від 17.12.2013 № 13.
3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Електронний ресурс] // <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/hku/85-hku/2613-60.html>

Шабелько Н.В.

студент,

Національний університет «Львівська політехніка»

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.

Україна як будь-яка інша держава з ринковою економікою потребує вливання іноземного капіталу в національну економіку. Завдяки іноземним інвестиціям зростає економічний рівень держави, формується конкурентно-спроможний міжнародний ринок. В Україні, на сьогоднішній момент, започатковано проведення реформ у багатьох секторах економіки, що потребують значних фінансових затрат, яких не достатньо на національному рівні.